

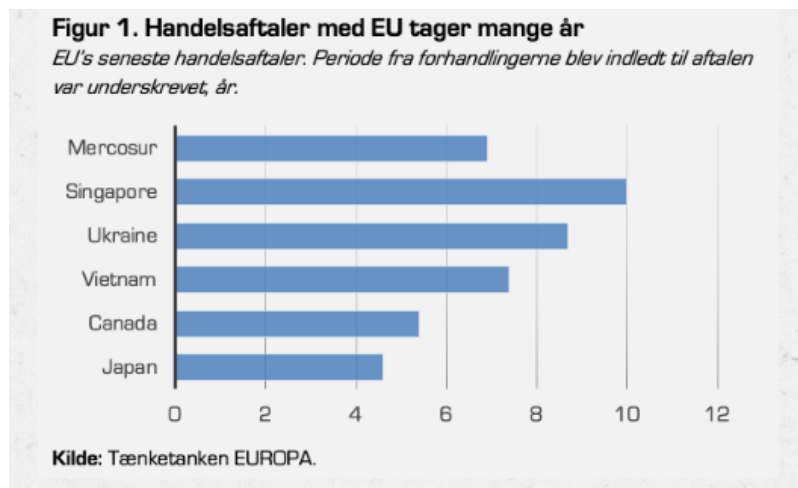
Valget i Storbritannien den 12-12-2019 betød at Premierminister Boris Johnson og De Konservative blev valgets store sejrherre. Et Tory-flertal betyder, at premierminister Boris Johnson får sin Brexit-aftale igennem det britiske parlament, muligvis allerede før jul. Dermed er vejen banet for, at Storbritannien kan forlade EU d. 31. januar 2020.

Det er forvaltningens vurdering, at det langt fra betyder, at Brexit nu er klaret, for den formelle udtrædelse af EU er ikke afslutningen på Brexit-sagaen. Det er først nu det betydningsfulde og udfordrende forhandlinger og processer starter.

Udtræder Storbritannien den 31. januar 2020, så venter en 11 måneders overgangsperiode og komplicerede forhandlinger om en handelsaftale. Dette er under forudsætning af Storbritannien ikke beder EU om udskydelse idet 11 mdr. er meget kort tid til at forhandle handelsaftalerne mv. på plads¹.

Forhandlinger af handelsaftaler er en omfattende proces, som kan stå på i årevis. Grunden herfor er, at sådanne forhandlinger er fulde af svære spørgsmål om produktstandarder og regler om statsstøtte. EU vil under ingen omstændigheder gå med til en aftale, hvor briterne dumper standarder på f.eks. arbejdsmiljø, og sundhed, men insistere på, hvad der på engelsk omtales som nødvendigheden af et "level playing field".

Ser man på de seneste seks handelsaftaler, som EU har indgået, har de i gennemsnit taget syv år fra forhandlingerne startede til en aftale var underskrevet. Hertil skal man endda ofte lægge en indledende fase på ét-to år samt et par år efter aftalen er underskrevet, hvor den skal ratificeres, inden den reelt træder i kraft. Det er altså ikke usædvanligt, at hele forløbet fra indledende dialog til en ny aftale gælder, tager op imod ni-ti år. Se nedenstående figur 1.

At der kan blive tale om langstrakte forhandlinger, skyldes, at som det ser ud nu, afhænger britisk adgang til EU's indre marked afhænger af britisk efterlevelse af EU's standarder inden for konkurrence, skat, miljø og social- og beskæftigelsesbeskyttelse.

¹ Analysen er baseret på følgende artikler: <http://thinkeuropa.dk/politik/boris-faar-flertal-hvad-nu-med-brexite> og <https://www.berlingske.dk/oekonomi/analyse-det-britiske-valg-handler-ikke-om-oekonomisk-vaekst>

Da Storbritannien stemte for udtrædelse gjorde de ved at aktivere artikel 50 i forfatningen. Denne gør det forholdsvis nemt at udtræde af EU. Men i den kommende tid, vil følgende artikler komme i anvendelse

Artikel 207 (bestemmelser om EU's fælles handelspolitik), 217 (aftaler om associering med tredjelande) og 218 (procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer).

Disse er i forhold til et Brexit interessante, i det de fleste handelsaftaler, EU indgår med tredje-lande i dag, er "blandede aftaler" (dvs. berører både EU- og national kompetence). De kræver enstemmighed, godkendelse i Europa-Parlamentet og i alle medlemslandes nationale og (for nogle lande) regionale parlamenter. Det øger den politiske kompleksitet betydeligt, da nationale og regionale forhold pludseligt kan blokere for aftaler. Det sås f.eks. med EU's aftale med Canada (CETA), hvor den belgiske delstat Vallonien blokerede aftalen, der ellers var forhandlet på plads. Det forsinkede processen adskillige år.

Handelsaftalen med briterne vil være en af de mest omfattende, som EU har forhandlet. EU har ikke kun Storbritannien in mente i forhandlingerne, men indgår i et flerdimensionelt spil. I de seneste handelsaftaler har EU bundet sig af mest-begunstigelses-princippet. Det betyder, at hvis EU giver særlige vilkår til Storbritannien på områder, der også indgår i EU's seneste handelsaftaler med andre lande, skal EU også give disse vilkår til de andre lande.

Premierminister Boris Johnson har tidligere udtalt, at han ikke ønsker at gøre brug af muligheden for en forlængelse. Står dette til troende, så er der en reel mulighed for et hårdt Brexit (udtræden uden en handelsaftale med EU) den 1. januar 2021, i det det alene er den britiske regering og *ikke* det britiske parlament, som bestemmer, hvorvidt Storbritannien skal anmode om forlængelse af overgangsperioden.

Den aftale som Storbritannien har indgået med EU betyder, at der nu er to forskelle fra tidligere frygtede no-deal scenarier (dvs. Brexit uden en skilsmisseaftale). For det første forbliver Nordirland med skilsmisseaftalen de facto i EU's toldunion og det indre marked i minimum fire år efter Brexit. For det andet kan Storbritannien ikke nødvendigvis forlade sig på WTO-systemet, da WTO's tvistbilæggessystem siden 10. december 2019 er sat ud af kraft og ikke kan løse handelstvister.

Såfremt Storbritannien indgår en aftale i løbet af de næste 11 måneder, må det forventes, at der i første omgang vil blive tale om en simpel og skrabet handelsaftale på varer, som EU måske vil gå med til at udbygge senere. Her skal man være opmærksom på, at den britiske økonomi er en serviceøkonomi, og en aftale om varer alene vil være ufordelagtig for briterne.

Tjenesteydelser bidrager med 80 pct. til det britiske BNP, og knap 50 pct. af den britiske eksport inden for tjenesteydelser går til EU. Storbritannien har et handelsoverskud med EU på tjenesteydelser, mens EU har et handelsoverskud på varer med Storbritannien. Derfor er det afgørende for briterne at få en handelsaftale, der dækker tjenesteydelser – men altså så godt som umuligt at forestille sig, at det kan nås på blot 11 måneder.

En skrabet handelsaftale, der i højere grad har fokus på varer end tjenesteydelser, vil således betyde, at en aftale i højere grad skader Storbritannien end EU landene. Forvaltningen, forventer på den baggrund, at arbejdsmarkedet i kommunen kun i mindre omfang vil påvirkes negativt, ved Storbritanniens udtræden af EU.

Samlet set er det forvaltningens vurdering, at der venter mange års tovtrækkeri mellem Storbritannien og EU, som det er svært at vurdere udfaldet af og dermed betydningen for arbejdsmarkedet i Aabenraa på den lange bane. På den korte bane, kan Hr. Johnsons stædighed føre til et hårdt brexit, hvor der indgås en skrabet handelsaftale. I så fald vil det have betydning for eksporten, og dermed også arbejdsmarkedet i kommunen, men forvaltningen vurderer, at der vil være tale om mindre "skader".

Vurdering af Brexits påvirkning af arbejdsmarkedet i Aabenraa Kommune.

Oktober 2019 udsendte Arbejdsmarkedskontor Syd et notat om mulige konsekvenser af Brexit for det danske arbejdsmarked og hvilken beskæftigelsesindsats, der kan iværksættes for at afbøde evt. negative virkninger. Jobcentrene opfordres til at gennemføre en opsøgende indsats overfor virksomheder, der potentielt vil være i risiko for at miste omsætning som følge af Brexit. Arbejdsmarkedskontoret peger på "slagterier, anden fødevarerindustri og metalvareindustri, fremstilling af motorer, vindmøller m.v." Arbejdsmarkedskontoret peger bl.a. på indsatser som opkvalificering, brug af VEU-kordinatorer samt varslingspuljen. Det er forvaltningens vurdering, at der på nuværende tidspunkt ikke er behov for at iværksætte en konkret indsats, da resultatet af forhandlingerne mellem EU og Storbritannien, som beskrevet ovenfor endnu ikke foreligger. Men forvaltningen vil følge forhandlingerne, og løbende vurderer behovet for en konkret opsøgende indsats overfor potentielt berørte virksomheder i kommunen.

Den efterfølgende analyse er udarbejdet med baggrund i eksisterende analyser² af Brexits betydning for dansk økonomi overordnet set. De eksisterende analyser, søges i notatet omsat til arbejdsmarkedet i Aabenraa, med de usikkerheder, der vil være ved en sådan vurdering.

Aftalen mellem Storbritannien og EU

Alt efter hvordan forhandlingerne forløber i 2020, kan der være risiko for enten en "skrabet model" eller ingen aftale dvs. et hårdt Brexit. Et hårdt Brexit vil betyde, at Storbritannien på udtrædelsestidspunktet vil overgå til WTO-vilkår, som betyder, at der gensidigt indføres toldsatser, svarende til EU's nuværende eksterne toldsatser.

Der er således mulighed for dansk økonomi i større eller mindre grad påvirkes af resultatet som EU og Storbritannien når frem til.

Dansk eksport til Storbritannien

Eksporten til Storbritannien udgør ca. 7 % af den samlede danske eksport. Det vurderes, at ca. 60.000 personer, svarende til 2 % af den samlede beskæftigelse i Danmark, er enten direkte eller indirekte beskæftigede, som følge af eksport til Storbritannien.

Brexits betydning for arbejdsmarkedet i Aabenraa

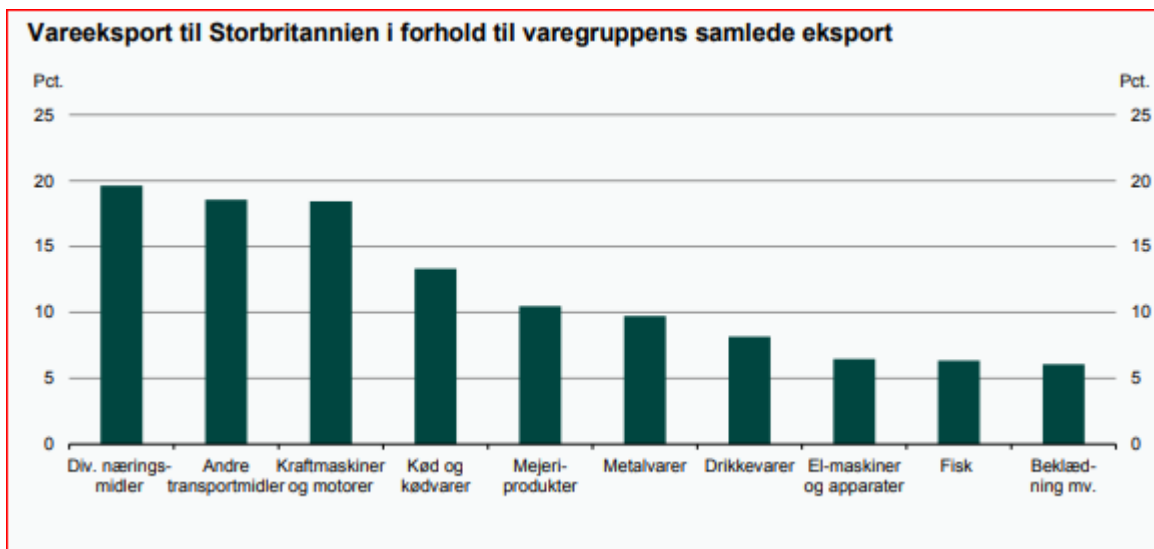
Antages det, at beskæftigelsen i Aabenraa Kommune udgør næsten 1 % af den samlede beskæftigelse i Danmark, vil det svare til, at næsten 600 lønmodtagere i Aabenraa Kommune er direkte eller indirekte beskæftigede med eksport til Storbritannien.

På kort sigt må det forventes, at beskæftigelse vil falde en smule grundet Brexit, men i et lidt længere perspektiv, er det forventningen at Brexit ikke vil have den store betydning for beskæftigelsen.³

² F.eks Økonomisk redegørelse december 2018, Indenrigs- og Økonomiministeriet og Dansk økonomi og frihandel under pres, december 2018, Indenrigs- og Økonomiministeriet.

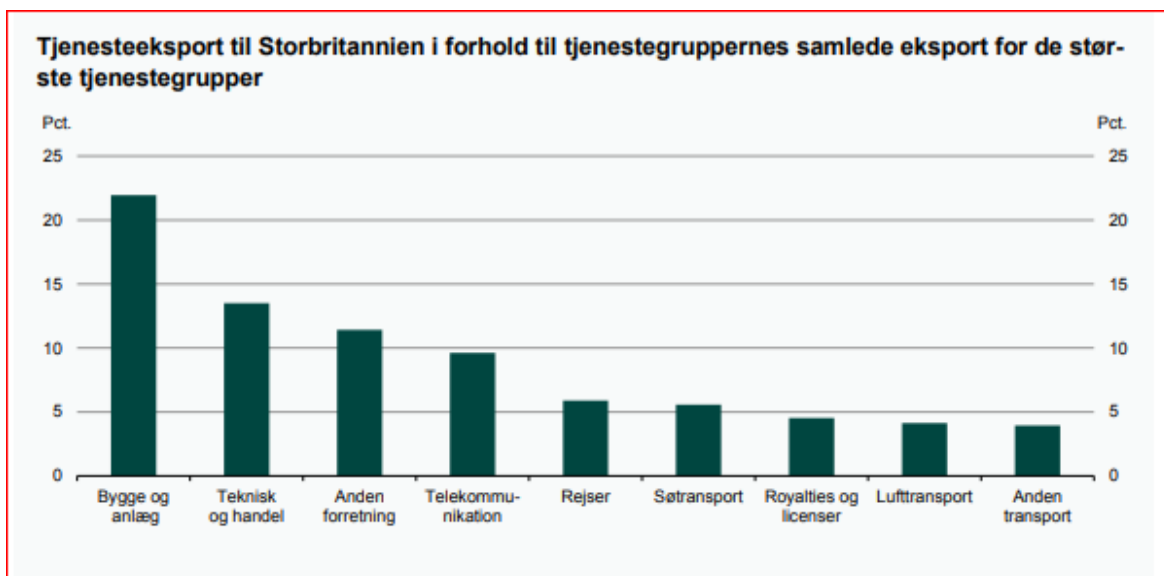
³ Økonomisk redegørelse december 2018, s.129, Indenrigs- og Økonomiministeriet

Ses der nærmere på vareeksporten til Storbritannien i forhold til varegruppens samlede eksport, er den mest relevante varegruppe i et Aabenraa perspektiv kød og kødvarer. Grundet at Aabenraa kommune har en del landbrug og fødevarer virksomheder, samt slagteriet i Blans.

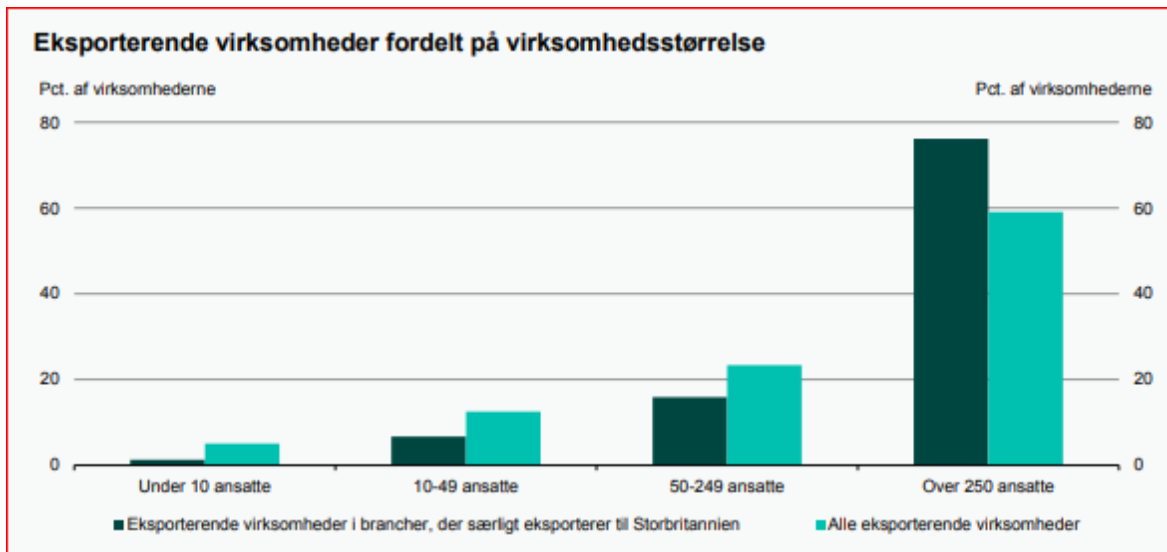
Kilde: Dansk økonomi og frihandel under pres, december 2018, s. 13, Indenrigs- og Økonomiministeriet

I forhold til tjenesteydelser herunder transport, ser det ud til at eksporten til Storbritannien for lastbiltransport udgør under 5 % af den samlede eksport for lastbiltransport. Til denne branche bør det bemærkes, at det kan forventes at selve toldbehandlingen vil skabe nogle arbejdspladser i Aabenraa Kommune. Toldbehandling vil typisk være en service som transportvirksomhederne vil tilbyde eks- og importører.

Kilde: Dansk økonomi og frihandel under pres, december 2018, s. 14, Indenrigs- og Økonomiministeriet

Ses der på virksomhedernes størrelse, så er det særligt store virksomheder der eksportere til Storbritannien.

Kilde: Dansk økonomi og frihandel under pres, december 2018, s. 17, Idenrigs- og Økonomiministeriet

Virksomhedssammensætningen i Aabenraa Kommune er nærmere kendetegnet ved at være små til mellem store virksomheder. Da små og mellemstore virksomheder kun i begrænset omfang udgør virksomheder der eksportere til Storbritannien, vil et Brexit antageligt ikke have den store betydning for beskæftigelsen i kommunen.

Konklusion

Samlet set er det vanskeligt at vurdere, hvor hårdt beskæftigelsen i Aabenraa på kort sigt vil blive ramt, men umiddelbart, er det fortsat forvaltningens vurdering, at Brexit ikke vil have afgørende betydning for beskæftigelsen i Aabenraa. Dette skyldes, at ca. 600 personer vurderes, at arbejde direkte eller indirekte med eksport til Storbritannien. Hvis f.eks. 10 % af disse medarbejdere bliver afskediget, så vil der være tale om 60 personer. I dette tilfælde vil de initiativer Arbejdsmarkedskontoret omtaler kunne bringes i spil.